

การเล่าเรื่องในภาพยนตร์สะท้อนภาพคนชายขอบและบริบทระหว่างภาพยนตร์กับสภาพสังคมในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

Narrative in Film Reflections on Marginal People and Context between Films and Social Conditions in Contemporary Thai Film

ชิตปภพ ประเสริฐไพฑูรย์¹, ฉลองรัฐ เฉอมาลย์ชลมารค²

Chitpaphop Prasertpittoon¹, Chalongrat Chermanchonlamark²

Received: 30 May 2024

Revised: 13 August 2024

Accepted: 30 August 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเล่าเรื่องในภาพยนตร์สะท้อนภาพคนชายขอบและบริบทระหว่างภาพยนตร์กับสภาพสังคมในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย” งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย การสะท้อนภาพคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย และความสัมพันธ์ระหว่างบริบทของภาพยนตร์กับสภาพสังคมจริงที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย ผู้วิจัยได้เลือกนำแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ กระบวนการกลายเป็นชายขอบ (Marginalization) สัญวิทยา (Semiology) และแนวคิดเรื่องบริบท (Context) งานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยจำนวน 5 เรื่อง กระเบนราหู มะลิลา ไทบ้านเดอะซีรีส์ ละติจูดที่ 6 และ พี่ชาย my bromance โดยเลือกเฉพาะภาพยนตร์ที่นำไปสู่การได้รับการยอมรับของผู้ชม หรือได้รับรางวัล คัดเลือกมาเฉพาะภาพยนตร์ที่นำเสนอเฉพาะการสะท้อนภาพคนชายขอบผ่านโครงเรื่อง ตัวละคร และบริบทในภาพยนตร์ ผลการศึกษาพบว่า การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย โดยมีการนำประเด็นกลุ่มคนชายขอบมาเป็นประเด็นหลัก และมีการนำเสนอโครงเรื่องและแก่นเรื่องที่สะท้อนภาพความเป็นชายขอบในสังคมทั้งทางรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ ภาพยนตร์ทุกเรื่องเลือกนำเสนอตัวละครหลักเป็นคนชายขอบ เช่น ไร่องาน คนหลากหลายทางเพศ คนอีสาน คนมุสลิม โดยใช้ฉากหลังที่สอดคล้องกับประเด็นคนชายขอบที่เลือกนำเสนอทั้งในมุมมองรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ เช่น ทะเล ป่า บ้าน ชุมชนชนบท โรงเรียน และพื้นที่ปัญหาโดยตรง โดยสอดแทรกประเด็นความขัดแย้งของคนชายขอบเข้าไปในเรื่อง โดยส่วนใหญ่ ภาพยนตร์จะเลือกนำเสนอประเด็นความขัดแย้งระหว่างสังคมเป็นหลัก เพราะเป็นการนำเสนอภาพสะท้อนคนชายขอบที่ชัดเจนมากที่สุด ภาพสะท้อนคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องนี้ ได้มีการนำเสนอสัญลักษณ์แทนความหมายของคนชายขอบ เช่น ทะเล ป่า บายศรี หรือภาษา เพื่อแสดง

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการเขียนบทและกำกับภาพยนตร์และโทรทัศน์ วิทยาลัยนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต 0616192515 Chitpaphop.p@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Master's degree student, College of Communication Arts, Rangsit University 0616192515 Chitpaphop.p@gmail.com

² Assistant Professor. College of Communication Arts, Rangsit University

ให้เห็นถึงชายขอบในมิติต่างๆ ในประเทศไทย ทั้งความเป็นชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเพศ ศาสนา และภูมิศาสตร์ ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยที่หยิบยกประเด็นคนชายขอบมานำเสนอนั้น ได้หยิบยกข้อมูลทางวิชาการด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา รวมไปถึงข้อมูลด้านสื่อมวลชน

คำสำคัญ: ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย, คนชายขอบ, บริบท, สัญวิทยา

Abstract

The purpose of this research was to investigate storytelling in contemporary Thai films, focusing on 1) the reflections of marginalized people and 2) the relationship between the film's context and real social conditions. The researcher utilized concepts such as narrative techniques in movies, the process of marginalization, semiology, and the concept of context. This qualitative research employed the textual analysis method, selecting five contemporary Thai films: Manta Ray, The Farewell Flower, Thibaaan The Series, Latitude 6, and My Bromance. These films were chosen on the criteria of their exposure, audience acceptance, and awards in various areas in order to present reflections of marginalized people through their plots, characters, and contexts.

The study showed that storytelling in contemporary Thai films is often centered on marginalized groups, with the storyline and theme reflecting the image of marginality in society through symbols and symbolic meanings. Each film presented marginalized people, such as the Rohingya, LGBTQI individuals, Isaan people, and Muslims, as main characters, using a background that aligned with the issues experienced by these groups. Symbols and symbolic meanings such as seas, forests, houses, rural communities, schools, and specific problematic areas were implemented to highlight those issues. The films incorporated conflicts experienced by marginalized people into their narratives, often focusing on societal conflicts as the main issue to clearly reflect marginalization.

In the five contemporary Thai films studied, symbols representing marginalized people, such as seas, forests, Bai Sri, or languages, were used to depict various dimensions of marginalization in Thailand, including ethnic, gender, religious, and geographic diversity. These films brought academic information from sociology and anthropology as well as media information such as news (Rohingya, civil unrest) and social sub-issues (gender diversity, stigmatization). The films presented the issue of marginalized people in new ways, offering fresh perspectives or constructing new realities instead of relying on long-established knowledge.

Keywords: Contemporary Thai Film, Marginal People, Context, Semiology

บทนำ

งานศิลปะเป็นหนึ่งในหนทางในการสะท้อนภาพกระบวนการกลายเป็นชายขอบที่บริบทสังคมได้สังคมหนึ่งประกอบสร้างให้คนเหล่านั้นกลายเป็นชายขอบ การกดทับหรือผลักให้กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้อพยพ คนยากจน คนเร่ร่อน เด็กกำพร้า คนพิการ หรือคนไทยมุสลิม ไร้สิทธิทั้งด้านการศึกษา การไร้สัญชาติ การถูกเลือกปฏิบัติ และการถูกขับออกจากสังคมขนาดใหญ่ กลายเป็นเพียงชนกลุ่มน้อยในสังคม (บุญทวี โฉมศิริ, 2553)

การสะท้อนภาพคนชายขอบในงานศิลปะจึงเป็นหนทางหนึ่ง การนำเสนอเรื่องราวของคนชายขอบสู่สังคมทั้งในบริบทชาติหรือบริบทนานาชาติ ความงามหรือสุนทรียศาสตร์ในงานศิลปะ เป็นสุนิยมใหม่ เป็นศิลปะที่สื่อความหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมตีความตามกรอบประสบการณ์ของตนเอง มักมีการใช้สัญลักษณ์ทางภาพและเสียง ผ่านตัวละครที่มีความหลากหลาย ทั้งเพศสภาพ ชนชั้น อาชีพ และช่วงวัยของคนในแต่ละยุค (สุรศักดิ์ บุญอาจ, 2564) การถ่ายทอดเรื่องราวของคนชายขอบผ่านศิลปะนอกจากจะเพื่อความงามแล้ว หากแต่ยังสามารถเป็นหนทางในการสะท้อนความเป็นจริงในสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมนั้นๆ

ภาพยนตร์เป็นศิลปะที่เล่าเรื่องด้วยภาพเรียงลำดับกันจนเกิดเป็นเรื่องราวขึ้น ภาพเคลื่อนไหวแต่ละช่วง เรียกว่าช็อต (shot) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฉากหนึ่งๆ เรียกว่าซีน (scene) แต่ละช่วงของเรื่องราว เรียกว่าซีเควนซ์ (sequence) ภาษาของภาพยนตร์คือการนำเอาภาพเคลื่อนไหวแต่ละภาพหรือ ช็อตมาเรียงลำดับต่อเนื่องกันให้เกิดมีความหมายขึ้นเป็นเรื่องราว โดยแต่ละช็อตเปรียบได้เหมือนคำศัพท์หนึ่งคำที่สามารถนำมาเรียงต่อกันเพื่อให้เกิดความหมายขึ้นมาได้ ทั้งนี้พลังในการสื่อสารของภาพยนตร์ขึ้นอยู่กับ

จัดวางลำดับความต่อเนื่องของช็อตให้เกิดความหมาย หรือความรู้สึกอย่างที่ผู้ชมสามารถจะรับรู้ได้ (วิสิฐ อรุณรัตน์, 2552, น. 98)

ศิลปะภาพยนตร์ ตามแนวคิดภาพยนตร์สังนิยมใหม่ (Neorealism) มีอิทธิพลต่อภาพยนตร์ในระดับสากล ทั้งทางด้านรูปแบบด้วยการวางโครงเรื่องคร่าวๆ และถ่ายทำในสถานที่จริง ด้านเนื้อหา คือการนำเสนอเรื่องราวของชาวบ้านและมีประเด็นทางการเมือง (สุรศักดิ์ บุญอาจ, 2564, น. 32) คนชายขอบเองก็เป็นส่วนหนึ่งของประเด็นทางการเมือง

งานศึกษาเรื่อง “สุนทรียศาสตร์และการเมืองในภาพยนตร์ของคงเดช จาตุรันต์รัศมี” ของสุรศักดิ์ บุญอาจ (2564, น.32) ได้นำเสนอมุมมองการเมืองของสุนทรียศาสตร์ คือ การแปรเปลี่ยนเสียงของคนชายขอบ (Marginal People) คนที่เก็บกด ปิดกั้น ให้กลายเป็นการพูด (Speech) ที่มีความหมาย สื่อสารกับกลุ่มคนที่มีและเป็นส่วนหนึ่งของระบบได้ ไม่ใช่เสียงตะโกนโห่ร้องที่ไม่มีมีความหมายใดๆ การเมืองเป็นการก้าวข้ามสลายเส้นแบ่งระเบียบสังคม เพื่อสร้างความเสมอภาคความเท่าเทียมกันสำหรับทุกคน ในงานศึกษา “การวิเคราะห์บทภาพยนตร์: สุนทรียภาพในการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์” ของ ภัทรนันท์ ไวกะสิน (2561, น. 269) ได้กล่าวถึงสุนทรียศาสตร์ในองค์ประกอบต่างๆ ของงานภาพยนตร์ ตลอดจนการใช้สื่อภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคมและโน้มน้าวใจในสถานการณ์ต่างๆ ผลงานภาพยนตร์ที่ดีเริ่มต้นมาจากบทภาพยนตร์ที่ดีซึ่งบทภาพยนตร์ถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตภาพยนตร์ ดังนั้นการในศึกษาชิ้นนี้นอกจากจะศึกษาในประเด็นเรื่องของศิลปะภาพยนตร์แล้ว จำเป็นต้องมีการทบทวนแนวคิดด้านสังคมวิทยาในแง่มุมของปัญหาสังคม ที่แฝงเรื่องราวของคนชายขอบมาร่วมในการวิเคราะห์ภาพยนตร์ด้วยเช่นกัน

คนชายขอบถูกหยิบยกมานำเสนอในงานด้านภาพยนตร์เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นชายขอบในแง่ภูมิของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนพิการ คนหลากหลายทางเพศ คนยากจน เป็นต้น ในงานศึกษาเรื่องสุนทรียศาสตร์และการเมืองในภาพยนตร์ของคงเดช จาตุรันต์รัศมี ของ สุรศักดิ์ บุญอาจ (2564) ผลวิจัยพบว่า ภาพรวมของภาพยนตร์มีลักษณะของสังคมนิยมใหม่ (Neorealism) ตัวละครเป็นคนธรรมดาสามัญและชายขอบ (Marginal People) มีความคิดทางการเมืองมารองรับและถ่ายทอดอย่างเรียบง่ายไม่มีการปรุงแต่ง มีความเป็นศิลปะที่สื่อความหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชมตีความตามกรอบประสบการณ์ของตนเอง

งานศึกษาเรื่อง การสะท้อนปัญหาสังคมผ่านภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ของ ไรวินทร์ ทັນอินทรอาจ (2564) ผลการศึกษาพบว่าภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ส่วนใหญ่มักนำเสนอในประเด็นปัญหาสังคมเรื่องความยากจน ชนชั้น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การศึกษา และอาชญากรรม ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักแสดงให้เห็นว่าการกระทำแต่ละอย่างของตัวละครนั้นเกิดจากระบบที่บิดเบี้ยวและไม่เป็นธรรมในสังคม การนำเสนอภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ที่มุ่งสะท้อนปัญหาสังคมเหล่านี้ นำมาซึ่งรางวัลปาล์มทองคำ (Palm d'Or) และรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ในงานประกาศรางวัลออสการ์ (Oscars)

เมื่อย้อนกลับศึกษางานภาพยนตร์ในประเทศไทยที่ได้รับการยอมรับ หรือถูกพูดถึงในแง่ภูมิของการนำเสนอภาพยนตร์ที่มีตัวละครคนชายขอบ พบงานศึกษาเรื่อง ภาพยนตร์ไทยนอกกระแสกับภาพสะท้อนปัญหาสังคมไทยของ เขมพัทธ์ พัทริชชัย (2558) ได้นำเสนอประเด็นแรงบันดาลใจในการสร้างภาพยนตร์ไทยนอกกระแสมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้กำกับภาพยนตร์ที่มีส่วนเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาสังคม ซึ่งแฝงด้วย

แนวคิดลัทธิมาร์กซิสต์โดยใช้ทัศนคติส่วนตัวในการตีแผ่มายาคติของสังคมไทย สไตล์ของภาพยนตร์อยู่ในแนวทางสังคมนิยมใหม่อันเกิดจากรสนิยมของผู้กำกับ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากภาพยนตร์นอกกระแสในต่างประเทศ

เช่นเดียวกับการเล่าเรื่องและการสะท้อนสังคมในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ พ.ศ. 2553-2562 ของ ภัทราวดี เสนา และฉลองรัฐ เมธอมาลย์ชลมารค (2564) นำเสนอลักษณะเด่นและความน่าสนใจของภาพยนตร์ ไทยที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์เกี่ยวกับการสะท้อนปัญหาสังคมไทยซึ่งมีคุณค่าและประโยชน์ด้านความบันเทิงและสอดแทรกแนวคิด สารประโยชน์ที่ถ่ายทอดสู่สายตาผู้ชม ทั้งนี้ยังให้นิยามปัญหาสังคมว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในสังคมของมนุษย์ เพราะมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กันทางสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2526, น.2)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ที่สะท้อนปัญหาสังคมไม่一定会แง่มุมใดก็ตามทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนั้น ล้วนแล้วต่างก็หยิบประเด็นใดประเด็นหนึ่งทางสังคมมาเป็นจุดตั้งต้นในการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ เพื่อให้เกิดเป็นเรื่องราวที่สะท้อนใจผู้ชม รวมไปถึงในบางครั้ง ภาพยนตร์ร่วมสมัยหลายๆ เรื่องเองนั้น ต่างก็เป็นเหมือนกับการขัดเกลาภาพยนตร์ให้มีความงาม มีสุนทรียะทางศิลปะ มีเป้าหมายหลักในการสื่อสารประเด็นทางสังคมกับผู้ชม รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมรู้สึกร่วมกับเรื่องราว และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้ชัดว่าปัญหาสังคมเป็นปัญหาหลักที่มีเรื่องราวของคนชายขอบเป็นส่วนประกอบสำคัญ และเป็นประเด็นที่ผู้กำกับ

ภาพยนตร์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศล้วนแล้วแต่ให้ความสนใจ นอกจากนี้การหยิบปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมมาบอกเล่าผ่านภาพยนตร์ยังนำมาซึ่งการยอมรับด้วยรางวัลสุพรรณหงส์ในประเทศไทย และรางวัลระดับโลกอย่างออสการ์ (Oscars) ดังนั้นในงานศึกษาชิ้นนี้ “การเล่าเรื่องในภาพยนตร์สะท้อนภาพคนชายขอบและบริบทระหว่างภาพยนตร์กับสภาพสังคมในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย” จึงมุ่งศึกษารูปแบบ กลวิธี และลักษณะโครงสร้างการนำเสนอ การสะท้อนภาพตัวแทนของคนชายขอบ ความสัมพันธ์ของตัวละครกับสภาพสังคมไทย ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย โดยนำแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ กระบวนการกลายเป็นชายขอบ (Marginalization) สัญวิทยา (Semiology) และแนวคิดเรื่องบริบท (Context) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งหวังเป็นแหล่งองค์ความรู้ทั้งในด้านภาพยนตร์ สื่อสารมวลชน สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่ศึกษาการถ่ายทอดเรื่องราวของคนที่ถูกทำให้เป็นชายขอบ ที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในบริบทสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงสังคมไปในหนทางที่ควรจะเป็น และการสร้างการตระหนักรู้แก่ประชาชนให้เกิดผลกระทบเชิงความคิดที่นำไปสู่ความเท่าเทียมของมนุษย์อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสะท้อนภาพคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริบทของตัวละครกับสภาพสังคมจริงที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

วิธีการศึกษา

ในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) จากภาพยนตร์ที่นำไปสู่การได้รับการยอมรับของผู้ชม หรือรางวัลในเวทีต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยจึงเลือกภาพยนตร์ที่มีลักษณะโครงเรื่องที่นำเสนอประเด็นคนชายขอบด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจำแนกภาพยนตร์ที่นำเสนอในประเด็นคนชายขอบ ในบริบทต่างๆ 3 บริบท คนชายขอบในบริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ คนชายขอบในบริบทเศรษฐกิจ คนชายขอบในบริบทสังคมและวัฒนธรรม โดยสามารถจำแนกได้ 5 เรื่องดังนี้ กระเบนราหู (2562), มะลิลา (2561), ไทบ้านเดอะซีรีส์ (2560), ละติจูดที่ 6 (2558) และพี่ชาย my bromance (2557)

ตารางที่ 1 ภาพยนตร์กับรางวัลที่ได้รับ/ผลตอบ

ลำดับ	ภาพยนตร์	รางวัลที่ได้รับ/ผลตอบรับ
1	กระเบนราหู (2562)	เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเวนิส ครั้งที่ 75 ประเภท Orizzonti (Horizons)
2	มะลิลา (2561)	สุพรรณหงส์ ครั้งที่ 28 รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับยอดเยี่ยม, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ถ่ายภาพยอดเยี่ยม, กำกับศิลป์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงนำชายยอดเยี่ยม และผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม
3	ไทบ้านเดอะซีรีส์ (2560)	เข้าชิงรางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิง ใน 10 สาขา
4	ละติจูดที่ 6 (2558)	ภาพยนตร์ที่ถูกพูดถึงโลกออนไลน์เพราะมีการนำเสนอในประเด็นที่น่าสนใจและแปลกใหม่
5	พี่ชาย my bromance (2557)	รางวัลจากเวที Bioscope Awards 2014 สาขา “คนทำหนังแห่งปี”

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการศึกษากระบวนการกลายเป็นชายขอบที่ภาพยนตร์ได้นำเสนอผ่านภาพตัวแทนคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย โดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ (Narrative) ด้วยรูปแบบทางสัญวิทยา (Semiology) มุ่งศึกษาสัญลักษณ์ (Sign) ระหว่างรูปสัญลักษณ์ (Signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (Signified) วิเคราะห์ผ่านแนวคิดกระบวนการกลายเป็นชายขอบ (Marginalization) และตัวบท (Text) ของภาพยนตร์ผ่านตัวบทต้นทางและปลายทาง เพื่อวิเคราะห์ร่วมกับสถานะความเป็นจริงทางสังคมนั้นๆ นำมาอธิบายปรากฏการณ์ทางภาพยนตร์ที่นำไปสู่การได้รับการยอมรับของผู้ชม หรือรางวัลในเวทีต่างๆ

ผลการศึกษา

การสะท้อนภาพยนตร์ชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องได้ใช้ศิลปะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ด้วยกระบวนการวิธีการทางสัญวิทยาทำให้เกิดเป็นงานศิลปะที่สอดแทรกกระบวนการทางสังคมวิทยาเข้าด้วยกันในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดกระบวนการเล่าเรื่องในภาพยนตร์และแนวคิดสัญวิทยาในการสรุปผลการศึกษาในประเด็นนี้ พบว่า

กระเบนราหู ประเด็นโรฮิงญา และชาวประมงภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอผ่านตัวละครหลัก 2 ตัวที่เป็นตัวแทนของโรฮิงญาและชาวประมง ทั้งยังมีการเลือกนำเสนอฉากด้วยสัญลักษณ์ของทะเล ป่า และบ้าน นำเสนอความขัดแย้งที่มีสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางสังคม

มะลิลา ประเด็นกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ ชายรักชาย ภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอผ่านตัวละครชายรักชาย 2 คน เลือกการเล่าเรื่องแบบเส้นตรงเรียบง่าย แต่แฝงไปด้วยสัญลักษณ์

ในแง่ของฉาก และสิ่งของ (บายศรี) รวมไปถึงการนำเสนอความขัดแย้งและการคลี่คลายด้วยเรื่อง การตายตามสังขารของชีวิต

ไทบ้านเดอะซีรีส์ ประเด็นชาติพันธุ์ คนอีสาน ภาพยนตร์เลือกนำเสนอผ่านกลุ่มตัวละครชาวอีสาน ฉากหลังคือชุมชนชาวอีสาน แท้จริง การใช้ชีวิตประจำวัน สัญลักษณ์ความขัดแย้ง ได้มีการเปรียบเทียบกับสังคมเมือง ที่เบียดขับให้คนอีสานกลายเป็นพื้นที่ด้อยพัฒนา และคนโง่

ละติจูดที่ 6 ประเด็นศาสนา 3 จังหวัด ชายแดนใต้ ภาพยนตร์เลือกนำเสนอผ่านตัวละครหลัก 2 ตัวที่เป็นคนกรุงเทพฯ และชาวมุสลิมในพื้นที่ ทั้งยังเลือกฉากในจังหวัดปัตตานีเป็นพื้นหลังของภาพยนตร์ ความขัดแย้งในภาพยนตร์และการคลี่คลายคือสัญลักษณ์แทนความคาดหวังที่ผู้ชมจะเกิดหลังจากชมภาพยนตร์เรื่องนี้

พี่ชาย My Bromance ประเด็นการเกลียดคนรักเพศเดียวกัน ภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอช่วงต้นให้เห็นว่าทุกตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นตัวเอก หรือเพื่อนตัวเอกต่างมีมายาคติชุดความคิดรักต่างเพศ ก่อนที่จะเริ่มเปลี่ยนแปลงทัศนคติตัวเอง ต่างกับผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติชุดนี้ได้แล้ว

ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องได้มีการเลือกนำเสนอประเด็นทางสังคมวิทยาด้วยกระบวนการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ด้วยการสอดแทรกสัญวิทยาในส่วนต่างๆ ของภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นโครงเรื่อง ตัวละคร ความคิด ฉาก ความขัดแย้ง และการคลี่คลาย โดยการเลือกนำเสนอประเด็นทางสังคมด้วยสัญลักษณ์เหล่านั้นนี้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด หรือการประกอบสร้างชุดความคิดใหม่ที่ผสมผสานกลมกลืนไปกับการใช้ชีวิตประจำวัน โดยไม่แสดงออกที่โดดเด่นหรือโจ่งแจ้งจนเกินไป เพื่อให้เรื่องต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องปกติในสังคม มากกว่าการมองว่าสิ่งเหล่านี้

คือคนชายขอบและเลือกปฏิบัติกับคนเหล่านี้
อีกในอนาคต

การสะท้อนภาพคนชายขอบในภาพยนตร์
ไทยร่วมสมัย ได้นำเสนอควบคู่ไปกับสัญลักษณ์
ในเชิงของรูปสัญลักษณ์และความหมายสัญลักษณ์ โดย
ภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอในประเด็นที่ทั้งมีความ
สอดคล้องกันและตรงกันข้ามกัน

การสะท้อนความเป็นจริงผ่านสัญลักษณ์ที่
สอดคล้องกันผ่านการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ เช่น
ภาพยนตร์กระเบนราหูที่นำเสนอภาพชาวโรฮิงญา
ไม่มีสิทธิมีเสียงในการแสดงความคิดเห็น และการ
พูด หรือหินสีที่แทนผู้เสียชีวิตชาวโรฮิงญาในจังหวัด
สงขลา ภาพยนตร์เรื่องมะลิลาที่นำเสนอความรัก
แบบปกติ การเปรียบเทียบบัยศรีกับชีวิตของมนุษย์
ภาพยนตร์เรื่องไต้หวันเดอะซีรีส์ ที่นำเสนอภาพ
ชุมชนชนบทในภาคอีสาน ภาพยนตร์เรื่องละติจูด
ที่ 6 การนำเสนอความปกติในปัตตานี ความรักแบบ
คนทั่วไปไม่สนใจเรื่องศาสนา และภาพยนตร์เรื่อง
พี่ชาย My Bromance นำเสนอความรักแบบวัยรุ่น
ที่มีพื้นหลังเป็นเมืองที่ทุกคนต่างรู้จัก

ในขณะเดียวกันภาพยนตร์ก็เลือกสะท้อน
ความตรงกันข้ามภายใต้การเล่าเรื่องในภาพยนตร์

ตารางที่ 2 การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

การเล่าเรื่อง	สรุปผลการวิจัย
โครงเรื่อง	การเล่าเรื่องตามโครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ โดยแบ่งการเล่าเรื่องออกเป็น 3 องค์ องค์ 1 ให้ผู้ชม ได้ทำความรู้จักตัวละครและพื้นหลังของตัวละคร องค์ 2 การดำเนินเรื่องในประเด็นเกี่ยวกับประเด็นชาย ขอบ องค์ 3 การคลี่คลายเรื่องคล้อยตามปัญหา
แก่นเรื่อง	มีการหยิบประเด็นคนชายขอบมาเป็นแนวคิดหลักในภาพยนตร์
ตัวละคร	ตัวละครหลักในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทุกเรื่องที่ทำการศึกษามีการนำคนชายขอบมาเป็นตัวละครหลัก ในภาพยนตร์
ฉาก	ฉากในภาพยนตร์ที่สะท้อนความเป็นคนชายขอบ และสอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่เลือกนำเสนอ ทั้งยังมีการแสดงออกถึงสัญลักษณ์ในภาพยนตร์
ความขัดแย้ง	ประเด็นคนชายขอบมาเป็นทั้งความขัดแย้งภายใน ขัดแย้งระหว่างตัวละคร ระหว่างสังคม และระหว่าง ธรรมชาติ
การจบเรื่องและการคลี่คลาย	ภาพยนตร์ได้สร้างความเข้าใจใหม่ และสร้างประสบการณ์การชมภาพยนตร์ที่ดีให้แก่ผู้ชม โดยหวังให้เกิด การเปลี่ยนแปลงหลังชมภาพยนตร์จบ

ภาพยนตร์กระเบนราหูการไม่ตั้งคำถามถึงตัวละคร
ธงชัย การเลือกไม่พาไปรักษาที่โรงพยาบาลแสดง
ให้เห็นถึงความไม่ปกติ ภาพยนตร์เรื่องมะลิลา
สังคมไทยไม่ได้เปิดกว้างและรับความหลากหลาย
ทางเพศ ภาพยนตร์เรื่องไต้หวันเดอะซีรีส์ แสดงให้
เห็นว่าคนอีสานเองก็มีมุมมองต่อตัวเองเช่นเดียวกับ
คนนอกพื้นที่เช่น ยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นต้น
ภาพยนตร์เรื่องละติจูดที่ 6 การเลือกนำเสนอสิ่ง
ที่คนต่างพื้นที่มีมุมมองต่อสามจังหวัดชายแดนใต้
และภาพยนตร์เรื่อง พี่ชาย My Bromance ได้นำ
เสนอความค่านิยมและมายาคติของผู้ใหญ่ที่มีต่อ
ความหลากหลายทางเพศ

ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทของตัวละครกับ สภาพสังคมจริงที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ ไทยร่วมสมัย

ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องที่ผู้วิจัย
เลือกศึกษา ต่างหยิบประเด็นทางสังคมมาเป็นส่วน
สำคัญในการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ แม้ภาพยนตร์
จะไม่ได้สร้างจากความเป็นจริงส่วนใดส่วนหนึ่งใน
สังคม แต่ผู้สร้างได้เลือกหยิบยกประเด็นสำคัญทาง
สังคมมาประกอบสร้างใหม่ โดยพยายามใส่ความ
หมายใหม่ให้กับตัวละครในภาพยนตร์

กระเบนราหู โรอิงญาในสังคมไทยเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงเป็นวงกว้างในแง่ลบ โดยมุมมองของคนไทยส่วนใหญ่ต่างรังเกียจชาวโรอิงญา และเลือกที่จะผลักไสออกไปจากน่านน้ำของประเทศไทย

ภาพยนตร์จึงเลือกสะท้อนภาพชาวโรอิงญาที่ไร้สิทธิ์และเสียง และมุมมองของคนไทยที่มีต่อชาวโรอิงญาว่าจะเข้ามายึดประเทศไทย แต่ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นมุมมองความคิดของชาวโรอิงญาที่มองว่าตนเองไม่ได้มีสิทธิ์และอำนาจใดๆ ในการเข้ามาอยู่ในบ้านของคนอื่น

มะลิลา ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสังคมไทยได้ผลิตภาพยนตร์หรือซีรีส์ที่เกี่ยวกับเรื่องราวชายรักชายเป็นจำนวนมาก แต่โดยส่วนใหญ่เล่าเรื่องเกี่ยวกับความรักใคร่และวัยรุ่น แต่ในขณะเดียวกันสังคมไทยก็ยังคงมีคนบางกลุ่มมองกลุ่มชายรักชายเป็นเรื่องผิดปกติในสังคม โดยมักใช้คำเหยียดหยามในสื่อออนไลน์ และในภาพยนตร์เองชายรักชายที่นำเสนอความรักแบบธรรมดาหรือรักแบบผู้ใหญ่ได้หายไปจนกลายเป็นการเล่าเรื่องที่เป็นชายชอบในสังคม

ภาพยนตร์เลือกนำเสนอความรักชายชายแบบเรียบง่าย ผสมผสานกับหลักธรรมทางศาสนาพุทธ แสดงให้เห็นสัจธรรมของชีวิตการเจ็บและการตาย

ไต่บ้านเดอะซีรีส์ คนอีสานถูกทำให้กลายเป็นคนด้อยพัฒนา ความยากจน และคนโง่ ซึ่งวาทกรรมเหล่านี้ได้ประกอบสร้างความเป็นคนอีสานในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และกลายเป็นมายาคติฝังรากลึกลงไปในการคิดของคนไทย

ภาพยนตร์เลือกนำเสนอความเป็นธรรมชาติของชาวอีสาน ความเป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าคนทุกคนเหมือนกัน คนอีสานไม่ได้ต่างไปจากคนกรุงเทพฯแต่อย่างใด

ละติจูดที่ 6 ภาพจำต่อพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คือความอันตราย และความต่างศาสนาที่ทำให้คนนอกอยู่ไม่ได้ ความน่ากลัวของพื้นที่ภาพจำเหล่านั้นที่ส่งต่อไปยังคนไทยทั่วประเทศ

ภาพยนตร์เลือกนำเสนอความปกติของปัตตานี ชีวิตประจำวันของชาวมุสลิม ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นความระแวงที่คนในมีต่อคนนอกเช่นกัน

พี่ชาย My Bromance ประเด็นการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน หรือค่านิยมรักต่างเพศยังอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะผู้ใหญ่รุ่น Baby Boom และ Gen x และส่งต่อความคิดเหล่านั้นไปยังเด็ก ๆ

ภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอประเด็นการเข้าใจความรักเพศเดียวกัน เกิดขึ้นกับกลุ่มเด็กได้ง่ายกว่าการเกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ใหญ่ ภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นความรักต่างเพศไม่ได้จะประสบความสำเร็จเสมอไป เมื่อพ่อและแม่ต่างก็มีคนใหม่ไปเรื่อย ๆ

จากการศึกษาภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่อง พบว่า ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยที่หยิบยกประเด็นคนชายชอบมานำเสนอนั้น เลือกที่จะนำเสนอประเด็นคนชายชอบเสียใหม่ โดยเลือกนำเสนอแง่มุมใหม่ หรือการประกอบสร้างความเป็นจริงชุดใหม่ แทนความรู้ชุดเดิมที่ถูกประกอบสร้างมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ภาพยนตร์ยังหยิบยกประเด็นทางสังคมมาสร้างความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้ชม เพื่อให้เกิดการเข้าใจและเปลี่ยนทัศนคติใหม่ต่อกลุ่มคนชายชอบ

อภิปรายผล

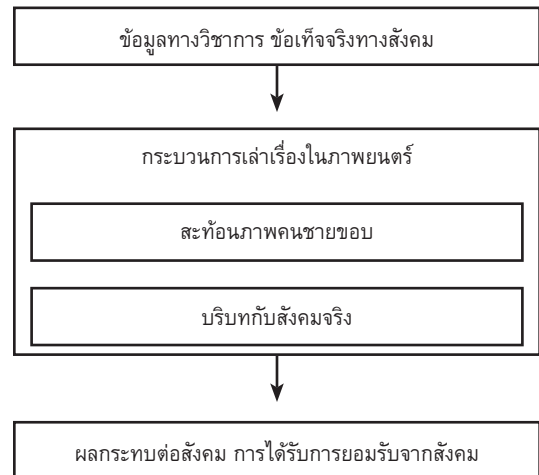
การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องได้แก่ กระเบนราหู (2562), มะลิลา (2561), ไต่บ้านเดอะซีรีส์ (2560), ละติจูดที่ 6 (2558) และพี่ชาย my bromance (2557) ได้มีการเลือกนำเสนอกระบวนการกลายเป็นชายชอบ

และความสัมพันธ์ระหว่างสังคมจริง ด้วยกระบวนการทางสัญวิทยา

การศึกษาพบว่า การนำเสนอการสะท้อนภาพคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย ได้ใช้กระบวนการทางสัญวิทยาตามแนวคิดของ กัจจกร หลุยเยพงศ์ (2554, น. 22) กล่าวว่า ภาพยนตร์ในฐานะปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม ความหมายนี้ให้ความสนใจกับ ความสัมพันธ์ของภาพยนตร์กับสังคม ด้านแรกภาพยนตร์ในฐานะภาพสะท้อนสังคม (Reflectionism) ซึ่งหมายถึง ภาพยนตร์จะเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนความเป็นไปในสังคม ภาพยนตร์จึงเลือกนำเสนอสัญลักษณ์แทนความหมายของคนชายขอบ เช่น ทะเล ป่า บายศรี หรือ ภาษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงชายขอบในมิติต่างๆ ในประเทศไทย ทั้งความเป็นชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเพศ ศาสนา และภูมิศาสตร์

ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการศึกษาเรื่องภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชน โดย ภัทธขวัญ ทองเถาว์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ภาพคนชายขอบและกลวิธีการนำเสนอภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชน จำนวน 20 เรื่อง ตั้งแต่ปี 2521-2552 ผลการศึกษาพบว่า ภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนแบ่งออกเป็น 3 บริบท คือ คนชายขอบในบริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ คนชายขอบในบริบทเศรษฐกิจ และคนชายขอบในบริบทสังคมและวัฒนธรรม โดยการแบ่งบริบทของภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องในงานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการศึกษาบริบทของภัทธขวัญ ทองเถาว์มาใช้ในการจำแนกภาพยนตร์ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ บริบทภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์นำเสนอในภาพยนตร์เรื่อง ไทบ้านเตอะซีสส์, ละติจูดที่ 6 และพี่ชาย My Bromance บริบทเศรษฐกิจ นำเสนอในภาพยนตร์เรื่อง กระเบนราหู, มะลิลา และละติจูดที่ 6 สุดท้ายบริบทสังคมและวัฒนธรรม นำเสนอในภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่อง

และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้สร้างภาพยนตร์ได้เลือกนำเสนอภาพคนชายขอบผ่านกระบวนการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ เพื่อสะท้อนภาพคนชายขอบในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยตามแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิ 1 การสะท้อนภาพคนชายขอบ
ในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

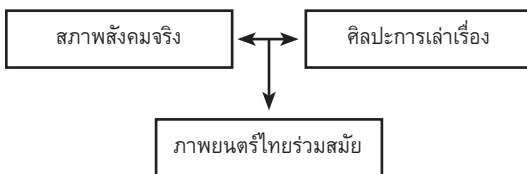
ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่อง ได้มีการหยิบยกประเด็นทางสังคมมาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอภาพคนชายขอบในบริบทที่แตกต่างกัน ด้วยกระบวนการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ โดยภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องได้ส่งผลกระทบต่อสังคม และได้รับการยอมรับทั้งในแง่ของรายได้และการได้รับรางวัลการันตีในเวทีต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของตัวละครกับสภาพสังคมจริงที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย สอดคล้องกับ กัจจกร หลุยเยพงศ์ (2554, น.22) กล่าวว่า ภาพยนตร์ในฐานะปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม ว่าภาพยนตร์คือการประกอบสร้างความเป็นจริง (Constructionism) จะมองในมุมต่างไปจากสำนักมาร์กซิสต์ และวัฒนธรรมศึกษา

ซึ่งมองว่า แม้จะไม่มีความจริง แต่ภาพยนตร์ก็สามารถประกอบสร้างความหมายใหม่ขึ้นได้ตามแต่ว่าใครจะเป็นผู้กำหนด แต่จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่อง ได้มีการหยิบยกประเด็นที่ถูกพูดถึงในสังคมมาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอ แม้ว่าภาพยนตร์จะไม่ได้นำเสนอจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม แต่มีการใส่สัญลักษณ์หรือแง่มุมทางด้านศิลปะเข้าไปทำให้ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่องได้สะท้อนสภาพสังคมจริงในประเทศไทย

แม้ว่าในงานวิจัยเกี่ยวกับบริบทจะยังไม่มีการวิเคราะห์ในแง่มุมของภาพยนตร์แต่ก็พบงานที่มีความใกล้เคียงมากที่สุด และเป็นการตั้งคำถามต่อการศึกษาด้านสัมพันธบทของจิตวิทยากิจวิสาละ (2564, น. 58) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการศึกษาในหลายแง่มุม และมีการสรุปการศึกษาการเล่าเรื่องและสัมพันธบทไว้ว่า งานวิจัยในกลุ่มนี้สนใจศึกษาการเล่าเรื่องในแง่ที่ว่า เมื่อนำตัวบทมาเล่าซ้ำในอีกสื่อหรือในบริบทเงื่อนไขใหม่แล้ว กลวิธีในการเล่าเรื่องจะมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ และปัจจัยอะไรบ้างที่เข้ามามีอิทธิพล

ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอออกมา

แผนภูมิ 2 ความสัมพันธ์ของตัวละครกับสภาพสังคมจริงที่ถูกนำเสนอในภาพยนตร์ไทยร่วมสมัย

ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยทั้ง 5 เรื่อง ผู้สร้างได้มีการหยิบยกประเด็นทางสังคม นำความเข้าใจในประเด็นเรื่องกระบวนการกลายเป็น

ชายขอบจากข้อมูลชุดใดชุดหนึ่ง นำมาถ่ายทอดด้วยกระบวนการทางศิลปะการเล่าเรื่อง และเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ชม จนนำไปสู่การได้รับการยอมรับจากสังคมในวงกว้างทั้งในแง่ของรางวัลและการถูกพูดถึงในสังคม

สรุป

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์ไทยร่วมสมัยในปัจจุบันได้มีการหยิบยกประเด็นสำคัญทางสังคม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนชายขอบ เช่น ศาสนา ชาติพันธุ์ ความเชื่อ เพศ เป็นต้น มาเป็นประเด็นหลักในการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ โดยใช้ศิลปะการเล่าเรื่อง เช่น สัญลักษณ์หรือกระบวนการถ่ายทำในแง่ของงานภาพยนตร์เป็นส่วนประกอบสำคัญในการถ่ายทอดความเป็นจริงในสังคม เป็นเหมือนกระจกสะท้อนภาพไปยังกลุ่มผู้ชม และเวทีรางวัลต่างๆ เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อนักสังคม และเป็นกระบอกเสียงในการสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ไทยควรมีการสนับสนุนการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ไทยโดยมีการหยิบยกประเด็นเปราะบางทางสังคมมาเสนอ เพื่อเป็นภาพสะท้อนและการส่งเสริมการสร้าง ความเท่าเทียมในสังคม และเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดต่อคนชายขอบในสังคมไทย

2. ภาพยนตร์ไทยในอนาคตควรมีการนำเสนอแง่มุมทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และหยิบจับหน่วยย่อยทางสังคมมาสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อบริบทสังคมไทยสมัยใหม่ให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การเล่าเรื่องในภาพยนตร์มีการศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ยังมีช่องว่างทางการศึกษา ประเด็นภาพยนตร์ยังคงมีความหลากหลาย เช่น ประเด็นเกี่ยวกับมานุษยวิทยา ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น

2. ประเด็นการศึกษาด้านภาพยนตร์ในระดับนานาชาติที่ได้รับความนิยมมีกระบวนการประกอบสร้างหรือภาพสะท้อนความเป็นชายขอบอย่างไร และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาพยนตร์ไทยมีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

3. พื้นที่ซีรีส์และละครไทย ยังขาดการศึกษาในประเด็นทางด้านสังคมวิทยาที่กว้างขวาง

การศึกษาในประเด็นชายขอบที่สะท้อนบริบททางสังคมไทยส่งผลต่อกลุ่มผู้ชมแตกต่างกันไปอย่างไรกับภาพยนตร์ไทย ซึ่งเป็นประเด็นการศึกษาที่มีความสนใจในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ผ่านไปได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.จลองรัฐ เหมอมาลัยชลมารค ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยมีอิสระทางความคิด และวิชาการ ให้คำชี้แนะ แนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้ และกระบวนการคิดที่เป็นระบบให้แก่ผู้วิจัย ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กำจร หลุยยะพงศ์. (2554). ดูหนังด้วยแว่นทฤษฎี: แนวคิดเบื้องต้นของการวิเคราะห์ภาพยนตร์. วารสารวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 6(1), 21-50.
- ขจิตขวัญ กิจวิศาละ. (2564). ศาสตร์การเล่าเรื่องในสื่อสารศึกษา. วารสารศาสตร์, 14(3), 9-85.
- วิสิฐ อรุณรัตน์นนท์. (2552). การวิเคราะห์แนวทางการนำเสนอภาพยนตร์แนวสยองขวัญ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญศรี โฉมศิริ. (2553). คนชายขอบ: กรณีศึกษาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการขอสัญชาติของคนไร้สัญชาติที่อาศัยในประเทศไทย. (บทความพิเศษ). กรุงเทพฯ: สำนักตรวจการแผ่นดิน.
- ภัทรขวัญ ทองเถาว์. (2554). ภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชน [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาภาษาไทย)]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรนันท์ ไวกะสิน. (2561). การวิเคราะห์บทภาพยนตร์: สุนทรียภาพในการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมภาพยนตร์. วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม, 6(2), 268-276.
- ภัทราวดี เสนา และ จลองรัฐ เหมอมาลัยชลมารค. (2564). การเล่าเรื่องและการสะท้อนสังคมในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ พ.ศ. 2553-2562. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 25(1), 110-128.
- ไรวินทร์ หันอินทรอาจ. (2564). การสะท้อนปัญหาสังคมผ่านภาพยนตร์ บง จุนโฮ [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (การเขียนบทและการกำกับภาพยนตร์และโทรทัศน์)]. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2526). สังคมวิทยาปัญหาสังคม. เจ้าพระยาการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ บุญอาจ. (2564). สุนทรียศาสตร์และการเมืองในภาพยนตร์ของคงเดช จาตุรันต์รัศมี. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล, 32(1), 16-27.